

Kapittel 5: Å se på verden som en intelligent orden og leve i harmoni med den

Vi mennesker har en tendens til å se på verden, skapelsen og universet som noe kaldt, tilfeldig og kaotisk. Men når holdningen vår er at universet er intelligent skapt eller at verden er en intelligent orden vil vi lettere være i harmoni med våre omgivelser og oss selv.

Hvorfor studere Vedanta?

Å søke etter fullstendighet og fullkommenhet har alltid ligget i menneskets natur. Vedanta viser oss at vi er udelt hele og ikke så små som vi tror vi er. Det betyr med andre ord at vi ikke trenger å gjøre noe for å bli fullstendige siden vi allerede er det. Vi har søkt etter fullstendighet i hele livet og det er en stor lettelse å komme til Vedanta, som viser at vi allerede er det vi søker etter. Vi skal oppgi eller kvitte oss med feilaktige oppfatninger, som vi har med i vår bagasje i livet. Det skjer gjennom en sofistikert undervisningsmetodikk og kunnskapsmiddel, som Vedanta har. Vedanta vil lede oss til gjenoppdagelsen av at vi er fullstendige, hele, komplette og frie. Dette oppnås gjennom selvkunnskap eller bevissthetsvitenskap. Ikke gjennom mystiske erfaringer, men ved å undersøke, granske og analysere hva vi erfarer og møter i livet.

For å realisere logikken som Vedanta presenterer om hvem vi er og virkeligheten, trenger vi å fjerne uvitenhet. Med andre ord fjerne feilaktige oppfatninger om hva vi tror vi er og bli mer objektive. Mange av våre subjektive oppfatninger går imot vår natur. Det gjelder å ha tiltro til de prosesser som skjer og logikken som utfoldes i Vedanta.

Det er mange fordeler med å studere Vedanta, men først må du være klar for undervisningen. Det innebærer å ha et sinn som noenlunde mestrer de utfordringer livet har å by på inkludert det å takle overveldende følelser. Det innebærer et sinn som er rolig, klart, modent og intelligent. (å ha et sattvisk sinn, hovedsakelig). Også underveis i prosessen av å følge Vedantaundervisningen vil man føle seg lettere, klarere, mer moden, roligere og friere. Meditasjon, bønner og å se på ens indre liv er fine forberedelser på ulike måter. Tilsvarende er det verdifullt å ha en karma yoga-holdning der du er ydmyk for at du ikke har kontroll over resultatene, men har en vesentlig grad av fri vilje til å gjøre passende handlinger ut ifra det ståstedet du lever fra. Det er også viktig å følge ens egen livsvei på en naturlig måte. Ikke hva andre mener vi skal følge, men hva vi innerst inne ønsker å følge. I tillegg må vi se på verdier og følge et dharmisk liv hvor vi ikke ønsker å skade andre eller oss selv. Det kan inkludere å være miljøvennlig. Det inkluderer det indre livet, ikke bare det ytre liv. Med tanke på verden, andre mennesker og en selv.

Hva er verden vi lever i? Er verden tilfeldig og urettferdig eller er det en intelligent verden? Denne holdningen vi har til verden vil påvirke alle våre livsområder. Det påvirker våre beslutninger, vårt følelsesliv, vår samhandling med andre mennesker og hvordan vi responderer på ulike situasjoner. Vedanta sier tydelig at vi ikke lever i en tilfeldig og urettferdig verden, men en intelligent verden. Det vil endre mitt forhold til verden. I stedet for å klandre andre, seg selv og verden på ulike måter, som å være et offer eller å føle at verden ikke behandler en bra, vil det være naturlig å se at det er en orden her som en ønsker å være i harmoni med og jobbe mest mulig på lag med. Vedanta kaller dette for Det Totale Sinn, makrokosmisk orden eller sinn. For å jobbe i harmoni med verden trenger en å forstå hva ordenen er. Når du tilpasser deg denne orden, vil det gjøre livet ditt mye enklere.

Hvilken orden snakker vi egentlig om her? Dharmalov. Alle vet hvordan de vil bli behandlet. Det er universelle verdier. Siden det er en intelligent orden her så er det en sammenkobling og sammenheng her. Du er forbundet med alt som er: Andre mennesker og universelle krefter. Da bør en tenke over hvilken rolle en har i denne verden og se på ens livsvei (svadharma). Hvordan bruker en egenskapene og ferdighetene en har til beste for verden (intelligent orden) der en er i livet her og nå? Det vil komme verden til gode når en bruker sine ferdigheter og egenskaper mer effektivt når en er bevisst på dette. Det skjer en tilbakemelding fra verden, fordi det er et intelligent system eller orden her. Denne holdningen i møte med verdenen som et intelligent system eller orden bærer med seg frukter som at en blir mer tilfreds med det som er og ikke minst er mer takknemlig over det en erfarer, uansett hva det er. Vi endrer fokuset fra å være en forbruker eller en som tar fra noe fra verden, til en som bidrar med noe.

Holografisk prinsipp – Minne – Morfisk Resonans

Slik er menneskekroppen, og det er også den kosmiske kroppen

Slik er menneskesinnet, og det er også det kosmiske sinnet

Slik er mikrokosmos, og det er også makrokosmos

Slik er atomet, og det er også universet

– Upanishadene

Holografisk projeksjon er en god analogi for den tilsynelatende virkeligheten, eller maya. Bildet endrer seg når posisjonen og orienteringen av synet på systemet endrer seg (som tolkningen av tendenser og vaner skaper individets tilsynelatende virkelighet) på eksakt samme måte som hvis et objekt var til stede, på denne måten lages bildet som viser seg som tredimensjonalt. Dette er akkurat hvordan maya fungerer: det er bare et lysknep, reflektert bevissthet.

Holografisk projeksjon (eller maya) i seg selv er ikke et bilde. Det består av en tilsynelatende tilfeldig struktur av forskjellige volum, tetthet eller kontur. Hvis du tar vekk projeksjonen, vil enhver del reflektere helheten. Dette er en god beskrivelse av Det Totale Sinnet, universets årsak og upersonlig skapelsesprinsipp.

Den mest populære analogien for distribuert lagring av hukommelse er også holografi, en form for linsefritt fotografi hvor interferensmønstre lagres som hologrammer, som igjen kan rekonstrueres til det opprinnelige bildet i tre dimensjoner. Hvis en del av hologrammet ødelegges, kan likevel hele bildet rekonstrueres fra det som er igjen, men med dårligere oppløsning. Helheten er til stede i hver enkelt del.

Det kan høres mystisk ut, men det grunnleggende prinsippet er enkelt. Når du ser utover, tar øynene inn prøver av lys fra alle deler av landskapet foran deg. Lyset som absorberes av øynene er bare en liten del av det lyset som er tilgjengelig, og likevel ser du alt rundt deg. Hvis du flytter deg noen meter, kan du fortsatt se alt fra der du står, selv om øynene nå plukker ut lysbølger fra et annet sted. På lignende måte er helheten foldet inn i hver del av hologrammet. Slik er det ikke med et vanlig fotografi. River du vekk halve hologrammet, kan du fortsatt gjenskape hele bildet.

Men hva hvis holografiske bølgemønstre for minnet ikke lagres i hjernen i det hele tatt? Karl Pribram kom senere til denne konklusjonen. Han tenkte da på hjernen som en bølgeform-analysator heller enn som et lagringssystem og han sammenlignet den med en radiomottaker som plukker opp bølgeformer fra den implikate orden og dermed gjør dem eksplikate. Dette aspektet av Pribrams tenkning var inspirert av David Bohm, som tenkte seg at hele universet kunne være holografisk, i den forstand at helheten var foldet inn i hver del.

Ifølge Bohm er den observerte eller manifeste verden den eksplikate eller utfoldete orden, og denne framstår fra den implikate eller innfoldete orden. Bohm tenkte seg at den implikate orden bærer på en form for minne. Det som skjer ett sted, blir introjisert eller injisert i den implikate orden, som potensielt er til stede overalt. Når så den implikate orden folder seg ut til den eksplikate orden, vil dette minnet påvirke det som skjer og gi prosessen egenskaper i likhet med morfisk resonans. Med Bohms ord vil hvert øyeblikk inneholde en projeksjon av re-injiseringen av tidligere øyeblikk, som utgjør et slags minne, slik at dette resulterer i et generelt motstykke til tidligere former.

En gang i framtiden kan morfisk resonans være innarbeidet i en utvidet versjon av kvanteteorien, noe Bohm også antydte. Ingen av oss vet i dag hvordan morfisk resonans kan forklares. Det er et åpent spørsmål. I lys av debatten om hvorvidt det finnes hukommelsesspor, kan vi spørre om morfisk resonans eller minnet i en implikat orden stemmer bedre overens med kjensgjerningene enn sporteorien.

Sporteorien sier at hukommelse lagres materielt i hjernen, f.eks. som kjemikalier i synapsene. Alternativet er resonanst teori, hvor endring overføres ved resonans fra lignende mønstre i fortidig aktivitet. Vi går ikke rundt med minnet i hodene våre, derimot stiller vi oss inn på oss selv i fortiden. Resonans i minne og hukommelse inngår i en mye videre hypotese. Hypotesen om morfisk resonans ser for seg en resonans av vibrerende aktivitet i alle selvorganiserende systemer, på tvers av rom og tid. Morfisk resonans underligger vaner i vid forstand, vaner av krystallisering og proteinfolding (Prosessen som gjør at et proteinmolekyl antar dens komplekse tre-dimensjonale form. Med andre ord forståelsen av at proteinfolding er det neste steget i å tyde den genetiske koden. De som ønsker å lese mer om dette kan lese Rupert Sheldrakes bok om morfogenetiske felt eller Vitenskapens vrangforestillinger. Hans hypotese om morfisk resonans blir kort oppsummert nedenfor).

Morfisk resonans ligger også bak arvelighet av morfogenetiske felt og instinktiv atferd. Den har en sentral rolle i læring og overføring av læring. Morfisk resonans gir oss en ny måte å se hukommelse på. Det er minst fem typer erindring eller hukommelse: tilvenning eller vanedannelse, sensibilitering, adferdshukommelse, gjenkjennelse og gjenkallelse.

Utdyping av Morfisk resonans

Kort oppsummert går Sheldrakes hypotese ut på følgende:

- 1) Selvorganiserende systemer, inkludert molekyler, celler, vev, organer, organismer, samfunn og sinn eller mentale strukturer, er vevet og sammensatt av hierarkier eller holarkier av holoier eller morfiske enheter. På hvert nivå er helheten mer enn summen av delene, og disse delene er selv helheter sammensatt av deler.
- 2) Helheten på hvert nivå er avhengig av et organiserende felt kalt et morfisk felt. Dette feltet er inni og rundt det systemet det organiserer, det er et vibrerende mønster av aktivitet som interagerer med systemets kvante- og elektromagnetiske felt.

Den felles betegnelsen morfisk felt inkluderer:

- a) Morfogenetisk felt som former utviklingen til planter og dyr.
- b) Adferds- og sansefelt som organiserer bevegelser, faste handlingsmønstre og instinkter hos dyr.
- c) Sosiale felt som forbinder og koordinerer adferden til sosiale grupper.
- d) Mentale felt som ligger bak mental aktivitet og former sinnets vaner.

3) Morfiske felt inneholder attraktorer (mål) og chreoder (tilvante adkomstmuligheter til målene), som guider systemet til angitt tilstand, opprettholder dets integritet og stabiliserer det vis-a-vis forstyrrelser.

4) Morfiske felt formes gjennom resonans fra alle lignende tidligere systemer, og inneholder derved en samlet kollektiv hukommelse. Morfisk resonans betinges av samsvar og svekkes ikke av avstand i tid eller rom. Morfiske felt er lokale, inni og rundt systemene de organiserer, mens morfisk resonans er ikke-lokal.

5) Morfisk resonans innebærer en overføring av form eller innform-ering, framfor en overføring av energi.

6) Morfisk felt er sannsynlighetsfelt, på samme måte som kvantefelt, og de virker ved å prege mønstre inn i ellers vilkårlige hendelser i systemer under deres innflytelse.

7) Alle selvorganiserende systemer er påvirket av selvresonans fra deres egen fortid, en fortid som spiller en sentral rolle i å opprettholde holonets identitet og kontinuitet.

Denne hypotesen lar spørsmålet stå åpent om hvordan morfisk resonans faktisk virker. Det er flere muligheter. En er at overføring av informasjon skjer gjennom det fysikeren David Bohm formulerte som den implikate orden. Den implikate eller innfoldte orden

er utspring for den verden vi kan observere – den eksplikate eller utfoldte orden – hvor ting er lokalisert i tid og rom. I den implikate orden er alt innfoldt i alt, ifølge Bohm.

Eller: Resonans kan skje gjennom kvantevakuumfeltet, også kjent som nullpunktenergifeltet, som formidler alle kvante- og elektromagnetiske prosesser.

Eller: Systemer som ligner hverandre, kan være forbundet gjennom skjulte ekstra dimensjoner, som finnes i streng- og M-teori. Strengteori er en modell i fysikken som har som mål å beskrive universets minste byggesteiner. De fundamentale byggesteinene i strengteorien er endimensjonale strenger. Analogien til strengteori er musikk, og det vi oppfatter som energi/materie er bare frekvensen/tonen til en vibrerende streng.

Strengteorien har som mål å løse ett av de store problemene innen teoretisk fysikk: Å forene kvantemekanikk med den generelle relativitetsteorien for å finne den endelige teorien om alt.

Dersom man lykkes i å finne en fullstendig og konsistent formulering av M-teori, vil den representere et viktig steg mot en forening av kvantemekanikk og den generelle relativitetsteorien og en enhetlig teori for de fundamentale kreftene i naturen.

Eller: Kan hende morfisk resonans må spores gjennom nye former for fysikk vi ennå ikke kjenner noe til. Denne hypotesen er i høy grad testbar, og forskningsmateriale fra mange kanter støtter allerede opp under den.

Indras nett: Alt er Ett, Ett er Alt – Atharva Veda

Indras nett er en dyptgående og subtil metafor for virkelighetsstrukturen. Forestill deg et enormt nett: på hvert knutepunkt er det en juvel. Hver juvel er helt klar og reflekterer alle andre juveler i nettet, på samme måte som to speil som er plassert mot hverandre vil reflektere et bilde i evigheter. Juvelen i denne metaforen står for et individuelt vesen, eller en individuell bevissthet, som en celle eller et atom. Hver juvel er intimt forbundet med alle andre juveler i universet og en endring i én juvel betyr en endring, imidlertid liten, i enhver annen juvel.

Indras nett blir betegnet som en krystallklar billedlig fremstilling av virkeligheten:

Den holografiske universelle naturen

Lenge før hologrammets eksistens, er juvelens nett en utmerket beskrivelse av den spesielle karakteristikk av hologrammer. Hvert hologrampunkt inneholder informasjon om alle andre punkter. Denne reflekterende naturen av juvelene er en åpenbar henvisning til dette.

Denne type analogi har blitt foreslått av vitenskapen, som en teori for en essensiell karakteristikk av kosmos, så vel som hjernens funksjon, som er vakkert beskrevet i *The Holographic Universe* av Michael Talbot.

Det Totale Sinnets orden og manifestasjon

Vi ser en orden i denne manifestasjonen og vi finner ut at det er en orden, både på makrokosmisk nivå og mikrokosmisk nivå. Hvis en blomst er definert som en blomst finnes det en orden. Det er derfor kunnskap er mulig. Vi kan se på hele manifestasjonen i formen av forskjellige ordener.

Når du studerer fysikk, er du i kontakt med Det Totale Sinnet (Gud), som er manifestert i formen av en fysisk orden. Det fysiske universet som inkluderer alle krefter, geologi, termodynamikk, din fysiske kropp og dens atferd og så videre. Ved siden av livløse objekter, er det livsformer som antyder spesifikke muligheter. De former den biologiske ordenen: tre og planter kommer under denne ordenen. Når du studerer biologi, studerer du Det Totale Sinnet i form av livskraften (prana) i hver levende organisme. Funksjonene av denne livskraften som styrer helse eller sykdommer kommer under den fysiologiske ordenen, som er en annen manifestasjon av Det Totale Sinnet. En studie av fysiologi vil være å studere Det Totale Sinnet.

Den psykologiske ordenen inkluderer minnet, som er enda en manifestasjon av Det Totale Sinnet. Menneskets atferd er inni ordenen, siden alle våre reaksjoner er minnebasert. Det finnes en kognitiv orden hvor du forstår alle disse ordenene. Det er på grunn av den kognitive ordenen at du kan skille mellom kunnskap, feil, riktige konklusjoner og så videre. Vitenskapsteori er basert på denne ordenen. Den kognitive ordenen inkluderer også et aspekt av minne. Det er derfor du er i stand til å gjenkjenne personen du har møtt tidligere. Det er ingen avstand mellom én orden og en annen. Der det er fysisk orden er det også en biologisk orden.

Det er ingen romlig avstand mellom fysiologi, biologi eller psykologi. På denne måten er Det Totale Sinnet, som er all-kunnskap, i formen av en total orden. I denne orden er jeg gitt fri vilje til å ønske, velge og handle. Resultatene blir ivaretatt av lovene, som er Det Totale Sinnet. Det er derfor du ikke kan klandre ordenen (lovene). Hvis du putter

fingeren din i ild vil det brenne. Lovene produserer handlingens resultater og Det Totale Sinnet tilkjenner seg i formen av lovene.

Lovene inkluderer dharmalovene og adharma. Det du ønsker at andre skal gjøre mot deg er dharma og det du ikke ønsker at de skal gjøre mot deg er adharma. Menneskene har ikke skapt denne ordenen, men vi føler den og det er derfor den er universell. Du ser ikke gravitasjon, men du føler den og sånn gjør også dyrene det. Uten kjennskapen til gravitasjon kan ikke aper hoppe fra tre til tre. Du føler gravitasjon fordi gravitasjonen eksisterer. Den eksisterer i sinnet ditt. Dharma ligger heller ikke utenfor, den er i ditt sinn, manifestert i livet ditt. Dharma er manifestert i dine ønsker og handlinger. Faktumet er at du har ønsker og ønsker å fullføre dem slik at du kan planlegge og utføre en handling. Disse er alle et privilegium. Alle resultater er gaver – både positive og negative. De kommer fra Det Totale Sinnet og vi får det vi til enhver tid trenger å lære i livene våre.

De essensielle elementene av menneskelig vekst er gjenkjennelse av Det Totale Sinnet som en stor orden

Vi har sett kort på hvordan en skal vise forståelse for ordenen for å sette i gang vekst, men for å assimilere tilstedeværelsen av ordenen i sin helhet, trenger vi å dekonstruere denne ideen. Vi trenger å verdsette den mangfoldige naturen av denne store ordenen. La oss se på hvor mange nivåer hele universet kan bli sett på som denne all-kunnskap og all-kraft, som manifesterer seg i formen av en stor orden. Tilstedeværelsen av en stor orden kan bli gjenkjent gjennom forskjellige lover og ordener som:

- 1) Den fysiske
- 2) Den biologiske
- 3) Den fysiologiske
- 4) Den epistemologiske
- 5) Den psykologiske
- 6) Den etiske (dharma)

Den fysiske ordenen styrer posisjonen til stjernene, galaksene, planetene og så videre. Alle disse systemene er ordnet på en betydningsfull måte for å gjøre liv mulig for oss. For eksempel er Solens posisjon i relasjon til Jorden riktig for å gjøre liv mulig. Hvis solen var lengre borte, ville ikke dens lys ha nådd Jorden tilstrekkelig til å gjøre at det kan eksistere liv. Hvis Solen var for nær, kunne den ha brent ned alt. Fra dens posisjon leverer solen lys og hjelper planteriket til å skape energi i mat gjennom fotosynteseprosessen. Mennesket og andre levende vesener, kropper og organer er utformet på den

måten at de kan absorbere denne energien ved å spise planter slik at de kan leve i mange år. Solen hjelper også sjøvann til å fordampe og forme skyer, som bringer med seg regn. Vannet som kommer fra regn er essensielt for å opprettholde menneskekroppen så vel som planteriket. Fra dette eksempelet kan vi se med hvilken kløkt hvert element i universet er plassert og de mange funksjoner de tjener for å holde skapelsen i gang.

Den fysiske ordenen dekker også vår fysiske kropp, og kroppene til alle andre levende vesener. Plasseringen av hvert organ hos hvert levende vesen for å oppnå forskjellige funksjoner er ganske enkelt genialt. Inni dette fysiske universet ser vi tilsynelatende paradokser og kaos slik som den dualistiske naturen av et elektron. På kvantenivå oppfører elektronet noen ganger som en partikkel når vi vil fastslå posisjonen det okkuperer og til tider som en bølge når vi er interessert i å ha kjennskap til dets hastighet. Det betyr at vi kan ikke kategorisk si hvorvidt et elektron er en partikkel eller en bølge, siden det avhenger av intensjonen av observatøren. Dette fantastiske faktumet om ikke-bestemthet av ethvert objekt på kvantenivå er også en del av denne ordenen.

Den fysiske ordenen er bare én av manifestasjonene av en stor orden. Alle livsformer på jorden er styrt av en biologisk og økologisk orden. Den biologiske ordenen avgjør naturen av levende organismer, inkludert deres strukturer, funksjoner, vekst, opprinnelse, evolusjon, utbredelse og klassifisering. Innenfor den samlede biologiske ordenen, er det under-ordener. Den Biokjemiske ordenen skaper livets kjemiske sammensetninger; Den Molekylære ordenen fastslår de komplekse samhandlinger av systemene av biologiske molekyler. Celleordenen aktiverer de grunnleggende byggesteiner for alt liv, cellen. Den fysiologiske ordenen styrer de fysiske og kjemiske funksjonene til vev, organer og organsystemer hos en organisme. Den fysiologiske ordenen styrer våre organer, slik som nyre, lever, åndedrett- og kretsløpssystemer og avgjør vår helse gjennom funksjoner og funksjonsfeil. Økologisk orden overvåker hvordan forskjellige organismer samhandler med hverandre og sitt miljø. Det er også en genetisk orden som forbinder våre kroppar med tidligere generasjoner. Fra oss til vår bestefar, og opp gjennom tidene.

I tillegg er det også psykologisk orden, som vi har sett tidligere, som avgjør våre følelser. Til slutt, det faktumet at vi er i stand til å vite eller ikke vite noe som helst antyder en epistemologisk orden.

Foruten alle disse ordenene som er nevnt og som er kjent av oss, viser Upanishadene at Det Totale Sinnet også eksisterer i formen av dharmordenen, en orden av hva som er riktig og galt. Selv om vi ikke fysisk kan observere denne ordenen er rett og galt vanligvis fornemmet av oss alle. Vi vet veldig godt at vi ikke ønsker å bli skadet av andre, og at andre vil ikke ønske å bli skadet av oss. At jeg ønsker at andre snakker sannheten til meg er veldig klart, og at de forventer det samme fra meg er også klart. Dharmaloven er matrisen som gir det nødvendige grunnlaget hvorigjennom mennesker kan foreta

interaksjoner og samhandle i verden. Dharmordenen er nødvendig, fordi mennesker er ikke fullstendig programmert. Å være selv-bevisst gjør at vi har frihet til å velge. Vår kapasitet til å velge er veiledet av dharmaloven, som gir oss forståelsen av hva som er riktig og galt. Det er også en del av ordenen. Når vi handler mot etikkordenen (dharma), er det en tilsvarende konsekvens (karma), som også er en del av ordenen. Hvis vi forstår at det er en dharma- og karmalov, da er vår forståelse av tilstedeværelsen av ordenen fullstendig. Da er det ikke bare en intellektuell verdsettelse av tilstedeværelsen av naturlige ordener, men også av hvordan det direkte relaterer til måten livet utfolder seg for oss på.

Dimensjonen av ordenen på karma- og dharmanivå virker å være vanskeligere å forstå enn de andre fysiske ordenene. For å forstå disse to nye dimensjonene må vi utvide forståelsen av hvordan de fysiske ordenene opererer og anvende de samme prinsippene når det gjelder karma og dharma. For eksempel, den biologiske ordenen forbinder mange variabler og hendelser som har skjedd siden begynnelsen av universet omkring 14 milliarder år siden fram til å produsere arter som eksisterer i universet i dag. I hver disiplin er hendelser som inntraff millioner av år tilbake forbundet for å gi oss resultatene vi ser i dag. På samme måte, hva et gitt menneske går igjennom i dag er konsekvensene av utallige handlinger fra fortiden.

Tilstedeværelsen av ordenen betyr ikke at alt er perfekt. Det betyr at årsak og virkning er virksomt i alt som skjer i universet. For eksempel, vår grunnleggende forståelse er at en sykklon er en katastrofe, et avvik av ordenen. Faktumet er at det er en orden i sykklonen, fordi det er forårsaket av hendelser som kan bli identifisert av meteorologer. En sykklon er et naturlig fenomen. På grunn av tilstedeværelsen av årsak-virkningsforholdet, er meteorologer i stand til å forutsi når en sykklon oppstår, hvilken retning den tar, farten til vinden, og hvor lenge sykklonen vil vare. Forutsigelsene av disse faktorene antyder en tilstedeværelse av orden. Derfor må også fenomener som en sykklon bli forstått som en del av ordenen.

Ødeleggelse som en del av ordenen kan også bli forstått i det biologiske området. Utallige arter har blitt utryddet siden livets begynnelse på Jorden. Faktumet er at dinosaurene måtte bli utryddet for at pattedyrene skulle utvikle seg. Ordenen utrydder én form og forårsaker en annen form. Fra pattedyr kom menneskene. Slik kan utryddelsen av dinosaurene ikke bli forstått som en ikke-orden.

Når Gita og Upanishadene forteller oss at karma og dharma viser at våre handlinger er knyttet til resultater gjennom årsak-virkningsforhold, er det veldig troverdig. Det motsier ikke argumentasjon og er i samsvar med måten alle andre ordener fungerer på. Det er sant at vi per i dag ikke har noen måte å verifisere tilstedeværelsen av karma- og dharmaloven på, fordi vi har ikke tilgang til detaljer om hvordan våre handlinger er forbundet med resultatet, hvorvidt det skjer i dette livet eller etter dette livet, og måten denne «kontoen» er beregnet på. Men det er en mulighet at vi kan være åpne for det, siden det høres veldig

fornuftig ut og besvarer mange spørsmål om hvorfor vi mennesker har svært forskjellige erfaringer i livet. Ifølge Gita forbinder karma- og dharmordenen alle våre handlinger, fortid og nåtid, og gir oss resultater i form av behagelige og ubehagelige situasjoner, som utfolder seg hver dag i våre liv. Det er en fantastisk kunnskap og kraft som er til verks her.

Noen vil kanskje si: «Hvor er ordenen? Jeg ser så mye fattigdom, lidelse, krig og vold. Svært mye virker å være i uorden.» For å svare på dette må vi påminne oss selv om vår definisjon av orden. Ved tilstedeværelsen av orden, mener vi eksistensen av årsak og virkning. Alle er utrustet med kapasiteten til å velge sine handlinger. Vi er også gitt en innebygget sunn fornuft omkring hva som er riktig og galt, som kan veilede våre handlingsvalg. Vi er også gitt fri vilje til å ikke følge sunn-fornuft-verdier. Hvis vi går imot universelle verdier, gir ordenen todelte resultater, et observerbart (umiddelbart) og et usynlig resultat. Sistnevnte kan komme til overflaten i framtiden for å vise oss det som var upassende ved vår handling. Når vi gjør noe galt, som å bedra noen, vil vi umiddelbart erfare en skyldfølelse. Dette er ordenen som gir oss umiddelbar tilbakemelding på vår upassende handling. I tillegg sier Gita at det er usynlige resultater av en uetisk handling, som produserer ubehagelige situasjoner og hindringer i framtiden. Altså må ikke tilstedeværelsen av ordenen bli anerkjent bare når alt er «perfekt» - orden betyr at resultater er produsert i overenstemmelse med våre handlinger.

Derfor kan den tilsynelatende uorden i nåtid bli sett på som resultater av valg mennesker har gjort i fortiden. Orden setter årsak og virkning sammen til å produsere det vi ser i dag. For eksempel, kan vi klandre ordenen for global oppvarming? Kan vi si at det er ingen orden fordi hvis det var en orden, ville klimaet ikke endret seg? Nei. Så lenge vi fortsetter å gjøre feil valg omkring hva vi produserer og forbruker, vil ordenen produsere virkninger som global oppvarming. Vi kan ikke klandre ordenen for det. Vi må endre og gjøre bedre valg og ordenen vil produsere mer gunstige resultater i overenstemmelse med våre handlinger.

Dette poenget er illustrert av en kort historie. En frisør klipper håret til sin kunde. Plutselig spør kunden: tror du det finnes en gud? Frisøren sier: «Nei, det finnes ingen Gud.» Kunden insisterer på at det finnes en Gud. Frisøren svarer: «Hvorfor er det så mye lidelse hvis det er en Gud?» Personen har ikke noe svar. Frisøren føler seg stolt over sin argumentasjonskapasitet. Etter hårklippen er ferdig forlater kunden salongen og ser en mann med langt ustelt hår. Han bringer mannen til frisøren og sier: «Det finnes ingen frisører i verden». Frisøren ser veldig overrasket ut og sier: «Hva? Du fikk nettopp hårklipp av meg. Det er latterlig for deg å hevde at det ikke finnes en frisør.» Kunden sier «Hvis det var en frisør i denne byen, ville det ikke være noen som går rundt med langt skittent hår.» Frisøren forstod raskt hvordan dette eksempelet kan anvendes til spørsmålet om Guds eksistens. Det er en enkel historie, som viser hvordan våre konklusjoner om ikke-eksistens av Det Totale Sinnet ofte er basert på overforenklete resonnement.

En advarsel her er at åpenbaringen i Gita om Det Totale Sinnet i formen av orden, ikke må bli forstås som at alt som skjer er et resultat av hva du liker eller misliker eller et vesens personlige preferanser. Det er ikke slik at Det Totale Sinnet bruker vilje til å straffe én person og favorisere en annen. Ofte sier folk at hvis Det Totale Sinnet er all kunnskap og kraft, hvorfor lar Det Totale Sinnet verden være i så dårlig forfatning? Hvorfor kan ikke Det Totale Sinnet gjøre det bedre? Dette spørsmålet stammer fra deres tro om at universets årsak (Det Totale Sinn) er en entitet som styrer måten ting virker på. De tror at etter å ha skapt verden er Det Totale Sinnet adskilt fra den, ser på våre handlinger, og bestemmer seg for å belønne eller straffe oss. Denne ideen antyder at Gud bor utenfor verden på et fjerntliggende sted kalt for himmelen, ser på våre handlinger og gir oss gledesøyeblikk og lidelse i henhold til vår atferd. Fra denne forståelsen vil vi utvilsomt tillegge Det Totale Sinnet en grusomhetskvalitet, og vi vil se på Det Totale Sinnet som en straffende Gud fordi på tross av å ha all-kraft til å tilgi, lar han oss lide.

Vi må forstå at Det Totale Sinnets natur, slik det er beskrevet i Gita og Vedanta, er veldig forskjellig fra en alminnelig forståelse av Det Totale Sinnet (Gud) som en entitet. Gita presenterer at årsaken til alt som skjer ikke kan være en person, men en all-intelligent orden, som er fullstendig fri fra vilje eller en agenda. Følgende analogi illustrerer konseptet. Hvis vi velger å gni ryggen mot et tre, vil vi bli skadet. Vi kan si at vår skade er forårsaket av treet, men vi kan ikke la treet være ansvarlig fordi det var vi som gikk og valgte å gni mot det. Treet sto bare der uten noen agenda. På samme måte har ikke Det Totale Sinnet noen ønsker og ideer, det har ingen skjult tilknytning til én person og misliker en annen. Som en orden produserer det enkelt og greit resultater i overensstemmelse med våre handlinger. Dess mer det kan bli gjenkjent at årsaken gjennomtrenger universet i formen av en upartisk og upersonlig orden, dess mer kan vi slappe av.

Det er en alminnelig tro at Hinduisme er polyeteistisk i sin natur, siden den aksepterer eksistensen av mange guder. Dette er en misforståelse. Faktumet er, som vi har sagt klart i tidligere kapitler om Gita, i og gjennom alle forskjellige former, alt som er her er Det Totale Sinnet, det finnes ikke noe annet. Vi ser på lovene som en del av en stor orden og gir forskjellige navn i henhold til deres unike funksjon. For eksempel, den ledende guddom for lover som styrer vår intelligens er kalt for Sarasvati, rikdom er Lakshmi, å ha hindringer eller fjerne dem er Ganesha. Det betyr, en stor orden er sett på fra forskjellige aspekter avhengig av våre ønsker så vel som lover, som avgjør vår egenskap i å oppnå dem. Men alle disse forskjellige lovene og ledende guddommer for lovene er bare manifestasjon av en stor orden. Derfor er ikke Hinduisme polyeteistisk. Den snakker til og med ikke om en enkel Gud, den sier heller at alt som er her er Gud, det er ikke noe annet enn årsak som manifesterer seg selv i forskjellige navn og former i skapelsen.

Hva går man glipp av ved å ikke akseptere tilstedeværelsen av Det Totale Sinnet?

Hva er det jeg går glipp av hvis jeg ikke aksepterer at Det Totale Sinnet gjennomtrenger hele skapelsen som en orden? Mange mennesker avviser ideen om at Gud er universets årsak og lever fortsatt et etisk liv. Hvilken forskjell gjør det i så fall hvorvidt vi aksepterer Det Totale Sinnet eller ikke? For å svare på det spørsmålet, må vi forstå at Gitas undervisning ikke er begrenset til å få oss til å leve et etisk liv. Gita utforsker mange andre områder av eksistensens virkelighetsordener, som er essensielt for oss til å leve et meningsfullt og tilfredsstillende liv. Et av spørsmålene som er adressert omhandler universets årsak. Først må vi spørre de som avviser ideen om årsaken, hva er det om årsakens tilstedeværelse, som ikke er akseptabelt for dem? Hvis svaret er at oppfatningen av en ytre entitet kalt for Gud, som ser og dømmer dem er usannsynlig, er vi enig. Faktumet er at den eneste fornuftige måten å forstå universets årsak på er at den ikke er adskilt fra universet. Dette konseptet av årsak er veldig vanskelig for enhver tenkende person å avvise. Vi er ikke objektive hvis vi holder fast ved konklusjonen om at alt som har med årsaken å gjøre er tro. På den måten lukker vi oss selv til enhver undervisning omkring hovedspørsmål og blir sittende fast i vår eksisterende struktur. Selv om vi kanskje lever etisk riktig, er vi da begrenset i vårt syn.

Hvis vi holder fast på vår gamle visjon og benekter en gransking i årsakens natur i formen av en stor orden som gjennomtrenger alt, da vil vi leve med antakelser om at vi er isolerte individer i en enorm kompleks verden, som er forskjellig fra oss. Kontinuerlig endring er verdens natur og vår evne til å kontrollere variabler er veldig begrenset. Kreftene er altfor kraftfulle sammenliknet med vår kunnskap og vår kraft til å realisere ønskede utfall. Som en gradvis konsekvens kan vi da gjennom årenes løp utvikle en hemmende grad av følelser som usikkerhet, engstelse, bitterhet, sinne og utilstrekkelighet til tross for at vi lever etisk. Derfor vil det å anerkjenne orden og finne vår plass i tingenes orden være essensielt for vår sunne fornuft og for å leve et tilfredsstillende liv.

Å la Det Totale Sinnet komme inn i livet ditt – medfølelse og hengivenhet

Det å ha objektivitet er å være som luft, å besitte en holdning om å ikke være innblandet i noe. Luften beveger seg og velsigner alle levende vesener uten å bli fanget noe som helst sted. På samme måte er objektivitet det å ikke blande seg inn i noe i denne verden eller liv etter dette. Forpliktelsen er bare til det å søke kunnskap og derfor til læreren og vedaskriftene. Hvis man er en karma yogi, gjør en det som må bli gjort med en holdning som forvandler karma (handlinger) til yoga: Passende holdning til handlinger.

Mennesker studerer Vedanta for å spre den, slik at de kan hjelpe andre mennesker. Men hjelper Vedanta slike mennesker? Det gjør den ikke. Å ville redde mennesker viser manglende skjelneevne og objektivitet. «Jeg er mer hellig enn deg-holdning» velsigner ingen. Hvis du er fri og forstår Vedanta, vil du bli en velsignelse for andre. Du deler Vedantakunnskapen uanstrengt, der det passer seg, men går ikke aktivt inn for å spre den til folk som ikke viser interesse.

Følelser holder fast på deg og derfor kan du ikke fullstendig neglisjere dem. Og selvfølgelig skal du ikke heller til enhver tid hengi deg til følelsene. Det fungerer ikke. Du må forholde deg objektivt til følelser. De må bli uttrykt passende i henhold til situasjonen, f.eks. ved å skrive ned det du føler (som en selvterapeutisk handling), snakke med noen som kan lytte empatisk osv.

Objektivitet eller tilbakeholdenhet betyr ikke at en skal flykte fra verden. Og du kan ikke flykte fra verden heller. Hvor enn du går, vil du se at verden er der.

Mennesker ønsker å flykte fra verden slik at de kan være alene. Men faktumet er at når du oppnår en spesifikk grad av objektivitet, er du allerede alene uten å være involvert. Du trenger ikke å dra noe som helst sted. Å flykte fra verden for å være alene er en romantisk idé. Det foregår alltid en grad av romantisering når man søker det spirituelle. Du ønsker noe spesielt, noe annerledes. Denne romantiseringen har sin pris. Når du ser igjennom denne romantiseringen, er du objektiv.

Tilbakeholdenhet betyr at du er objektiv, uberørt og ikke involvert. Dess mer du forstår dette, desto friere er du. Med mindre du ikke har en viss objektivitet, en viss fullstendighet, er det ingen virkelig tilbakeholdenhet.

Objektivitet er et svært ladd og misforstått ord. Mange av oss tror at objektivitet er det samme som virkelighetsflukt – å lukke igjen øynene og avvise verden. De som gjør dette tror at ved å gjøre slik er alt oppnådd, og overlappingen (adhyasa) av verden er borte. Men det er det ikke.

Det er når du aksepterer Det Totale Sinnets orden at du har en reell objektiv holdning. Ting utfolder seg slik de skal gjøre. Jeg gjør det jeg kan gjøre. Denne holdningen hjelper deg til å oppløse din motstand. Når du motsetter deg en situasjon, er det vanligvis fordi du ikke kan kontrollere den. Og du ønsker å kontrollere situasjonen på grunn av en medfødt frykt for å miste en opplevd trygghet. Det er alltid noe å være redd for – frykt for å bli avvist, frykt for å bli forlatt, frykt for å bli bortvist og frykt for å bli kalt for ubrukelig. Frykten kommer alltid fra følelsen av usikkerhet, og gjør at du motsetter deg og prøver å kontrollere situasjoner. Dess mer du aksepterer Det Totale Sinnet, jo mer aksepterer du deg selv. Dette er den beste holdningen.

I verden er enhver avtale generelt sett basert på å gi og ta. Du gir noe, og du får noe tilbake. Du gir din tid, evne eller informasjon for penger, makt, anerkjennelse og berømmelse. Men ved å akseptere Det Totale Sinnet gir du deg selv. Det er den største gaven. Det er den største avtalen i verden. Avtalen er et tap, egentlig et tap av din nåværende identitet. Når du gir deg selv til Det Totale Sinnet, er det bare Det Totale Sinnets orden som forblir. Personlighetsstrukturen din blir da så informert, så opplyst, at den lar Det Totale Sinnets Orden jobbe. Dette er Isvara-Bhakti. Det Totale Sinnets hengivenhet.

Hengivenhet (Bhakti) er å oppløse personligheten i Det Totale Sinnet. Du kan ikke hoppe over dette og gå til selvet (atma) umiddelbart. Siden du lever i verden, må du gjøre opp regnskapet med verden. Å gjøre opp regnskapet med verden betyr å gjøre opp mange regnskap: Forholdet til ens mor, far, søsken, naboer, arbeidskolleger og så videre. Og langt fra alle er tilgjengelige til å gjøre opp regnskap eller de er ikke klar for å gjøre det. Å gjøre opp regnskap med verden er umulig. Derfor putter du alle mennesker i én kurv og gjør opp regnskap med Det Totale Sinnet umiddelbart.

Hvis du kan forstå at et menneskes dysfunksjonelle adferd har en smertefull bakgrunn, styrt av Det Totale Sinnets lover, blir du medfølende. Medfølelse i denne sammenheng er dypt knyttet til forståelse. Det innebærer å forstå at denne personen oppfører seg på denne måten på grunn av visse grunner. Grunnene er årsaken til en gitt atferd, som er virkningen. Og årsak-virkningsforhold er skapt av Det Totale Sinnet. Det Totale Sinnet er skaperen så vel som skapelsen: Det Totale Sinnet er ikke ganske enkelt en verdensskaper som sitter et eller annet sted. All orden som er her, er skaperverket og Det Totale Sinnets uttrykk. Slik at dess mer du forstår disse lovene, dess mer medfølende blir du, ikke bare mot andre, men til og med mot ditt eget sinn. Du blir medfølende mot deg selv. Dette er å gjøre opp regnskap med Det Totale Sinnet.

Å gjøre opp regnskapet med Det Totale Sinnet er å la Det Totale Sinnet komme til hjertet ditt. La Det Totale Sinnet komme inn i livet ditt. Det Totale Sinnet er allerede inni så vel som utenfor ditt hjerte. Du lar Det Totale Sinnet komme inn i livet ditt. Men hvordan lar du det skje? Det innebærer å åpne hjertet ditt til det og la det styre ditt liv. Det er veldig vakkert. Dess mer du er tilknyttet Det Totale Sinnet, jo mer forstår du at ting fungerer på den måten de gjør på grunn av bestemte lover. Du forstår at begjær er gitt meg og kapasiteten til å bringe med seg endringer er også gitt meg. Du gjør det du kan og lar Det Totale Sinnet virke på sin måte. Det er å la Det Totale Sinnet komme inn i livet ditt.

Hva er Gud? (Det Totale Sinnet)

I Vedanta er ordet skaperen en billedlig, ikke en bokstavelig beskrivelse, fordi hele skapelsen er ren eksistens/bevissthet som er evig og uskapt. Både livløs materie og de levende vesenene i skapelsen er evig.

Vedantaundervisningen understøttes av konserveringsloven av energi, som sier at materie ikke kan bli skapt eller ødelagt.

Bhagavad Gita sier at universet har ingen begynnelse, midtpunkt eller slutt. På grunn av fakta om at skapelse bare tilsynelatende er virkelig, er det ikke noe poeng i å spørre om Gud skapte universet.

Vi kaller derimot Gud en skaper, fordi universet, som ikke er adskilt fra Gud, for bestandig går gjennom passive og aktive faser på samme måten vi viser oss når vi er våkne og forsvinner når vi sover. Gud trenger ikke å skape materie og levende vesener, fordi de eksisterer evig.

Vedanta presenterer generelt sett skapelsen av universet som en virkning av en tidligere årsak, som er passende for nye granskere. Gaudapada, en av de store mesterne i undervisnings-tradisjonen presenterer en veldig vanskelig idé: universet ble aldri skapt! (ajativada).

Det er generelt bare undervist til viderekomne granskere. Ajativada er ofte betraktet som den siste undervisningen, fordi kausalitetsideen har en tendens til å formørke faktumet at vår lidelse skyldes uvitenhet, og ikke resultatene av ukontrollbare krefter: omstendighetene av ens fødsel, med andre ord karmaloven. Karmaloven forårsaker fødsel, død og gjenfødsel ifølge gode (punya) og dårlige (papa) handlinger: En god handling er å ta hensyn til de universelle lovene eller verdier som opererer i hver situasjon og en dårlig handling går imot disse lovene på grunn av ens frykt og ønsker. Ens skjebne er vanskelig å endre, men uvitenhet er relativt mindre vanskelig å fjerne, med en gang du vet hva det er.

Meningen bak årsak-virkningundervisningen – Mandukya Upanishad og Gaudapadas Karika

En smakebit for avanserte granskere med tanke på boka Mandukya Upanishad og Gaudapada Karika angående emnet skapelse og årsak- virkningsundervisningen, som vil bli oversatt en gang i fremtiden til norsk:

«Skapelsesundervisningen er forvirrende og ekstremt subtilt. Hovedmeningen bak årsak-virkning undervisningen (som med alle andre prakriyas – undervisninger adoptert av Upanishadene) er ikke å få deg til å tro på kausaliteten eller skapelsen. Det

er å avsløre Selvets sannhet om å være attributfri, grenseløs, udeleg, begynnelseløs og uendelig bevissthet; og at skapelsen er verken virkelig eller uvirkelig, men har en avhengig virkelighet på deg, bevissthet.

Derfor siden Selvet ikke gjennomgår noen endringer i det hele tatt, er karana karya prakriya (årsak-og-virkning bevis) ment å utfolde faktumet at Selvet er ikke bare grenseløs, men du er ikke separat fra det. Undervisningen er et oppsett og at med en gang du har forstått årsak-og-virkning undervisningen, er det neste steget, ikke-opprinnelse undervisningen i Mandukya Karika. Mandukya Karika er det mest avanserte og subtile av alle Vedantaundervisninger, siden den forklarer hvorfor årsak-og-virkningsundervisningen er ikke den hele sannheten.

Mandukya peker også på at Selvet har en underforstått betydning av ikke-Selv. Når du vet at du er Selvet, er det ingen satya (uforanderlig virkelighetsorden) og mithya (foranderlig virkelighetsorden) for deg mer; de er bare konsepter, prinsipper brukt til å undervise deg at du er Selvet og kan bli fjernet. Mithya blir satya, fordi det var satya hele veien. Du ser alt som eksistens (væren), en direkte eksistenserfaring, som din identitet, Selvet.»

Livet er et paradoks

Livet er et paradoks: Tid eksisterer ikke og vi lever i tid. Det er ingen rom fra hvor jeg er og samtidig er det rom for bevegelse. Når jeg sier at det er ingen rom fra hvor jeg er så er det med utgangspunkt i selvet eller bevissthetens ståsted, som ikke er avhengig av tid og rom for å eksistere. Det er også vår essens og natur. Mens vi ser at vi beveger oss i ulike rom. Det er tilsynelatende, fordi vi er lært til å følge lineær tankegang eller det vi ser ut fra kroppen og sinnets ståsted, mens Vedanta viser og lærer oss at vi skal se mer ut fra selvet og bevissthetens ståsted. Vedanta viser oss gjennom et ordspeil hvem vi er og virkelighetens natur. Selv om man kanskje ikke helt forstår dette når man leser det her og nå så kan det være at man forstår det paradokset senere ut fra Vedantametodikken eller undervisningen.

Bevissthetslyset beveger seg ikke. Det er allestedsnærværende. Det beveger seg likevel. Hvordan kan rom bevege seg? Det er allestedsnærværende. Metafysisk sett så beveger det seg ikke. Men det beveger seg likevel. Det er et paradoks. Det vakre med Vedanta er at det er et paradoks. Vedanta kan forholde seg til livets paradokser. En skal ikke ta livet så seriøst. Alt i livet er et paradoks. Tid og rom er tilsynelatende virkelig. Ingenting i tid og rom er egentlig virkelig. Alt er basert i Bevissthet.

Dess mer jeg gjenkjenner paradokset følger jeg livets rytme og bevegelse til å gjøre hva som trengs å gjøres. Det er ingen grunn til å motsette seg eller kjempe mot det eller ønske seg at det var annerledes. Det gjør ikke noe. Naturen er den samme: Jeg er det grenseløse bevissthetslyset og trenger å se det store bildet. Jeg er fri fra tid og rom.

Å forstå disse tingene på et dypt nivå krever mye selvgransking og at en jobber med selvutvikling, inklusive følelsesmessig transformasjon. I tillegg til at man må forberede seg til denne selvkunnskapen og hvordan den virker. Det er ikke gitt at en leser eller student av vedanta skal forstå alt de leser med en gang.

En viktig del av prosessen er å stille spørsmål ved det en ikke forstår, og å la spørsmålene virke i en over tid.

De neste emnene i dette kapittelet vier jeg til hvordan man følger det Gita sier om passende holdning til handling på ulike områder vi har vært berørt av gjennom media og livet ellers i det siste året.

Kritisk tenkning – Intuisjon – Fryktbasert mistenksomhet

Ordene Korona (COVID19) og konspirasjonsteorier har vært noen av de vanligste temaene i det siste året på sosial medier. Det er også pandemi på sosiale medier av en form for tanke- og fryktbasert mistenksomhet, som gir seg utslag i form av konspirasjonsteorier. Slike teorier handler i sin essens om at en gruppe mennesker skader oss med vilje og ønsker å kontrollere menneskeheten blant annet gjennom spesifikke vaksiner.

Jeg observerer mye synsing og subjektive meninger fra ulike kanaler på nettet. Jeg har en holdning om at det er viktig at kritisk tenkning er med i vurderingen og at man kan lett miste dømmekraften om man blir for subjektiv om et emne. Det observerer jeg skjer når man må ty til det som folk kaller konspirasjonsteorier for å forklare Koronaen, som vi har erfart i nesten ett år.

Kritisk tenkning er det å analysere og vurdere informasjon om et årsaksforhold med tanke på å danne seg en velbegrunnet og korrekt oppfatning, ofte som grunnlag for handling.

Kritisk tenkning omfatter flere ledd som alle er avhengige av hverandre:

- ▶ **Observasjon og informasjonsinnhenting**
- ▶ **Tolkning, analyse, refleksjon og vurdering**
- ▶ **Slutning og forklaring**
- ▶ **Problemløsning, valg og eventuelt handling**

Katha Upanishad gir en nydelig analogi hvor livet er sammenliknet med en reise. Den fysiske kroppen er vognen som reisen foregår gjennom. Sansorganene er hestene,